

**Redovisning av Transportstyrelsens arbete med att
stärka uppföljning, analys och prioritering av tillsynen
på en myndighetsövergripande nivå**

© Transportstyrelsen

Strategisk utveckling och förvaltning

Rapporten finns tillgänglig på Transportstyrelsens webbplats www.transportstyrelsen.se

Dnr/Beteckning TSG 2023-8269
Författare Berglund Carl Magnus, Sara Winnfors, Yao Amedzro
Månad År November 2023

Eftertryck tillåts med angivande av källa.

Innehåll

INNEHÅLL	3
1 INLEDNING	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Syfte och frågeställningar	6
2 VIDTAGNA ÅTGÄRDER	6
2.1 Inriktning för ökad analysförmåga.....	6
2.2 Myndighetsövergripande analysforum.....	7
2.3 Modell för analys och värdering av tillståndet i verksamheten	8
2.4 Insamling av bedömningar.....	9
2.5 Kvalitetssäkring.....	10
3 PLANERADE ÅTGÄRDER	10
3.1 Prioritering av tillsynen på myndighetsövergripande nivå	10
3.2 Utveckling av myndighetens redovisning av tillsynsverksamheten	11
3.2.1 Årsredovisningen.....	11
3.2.2 Budgetunderlaget	11
3.3 Uppföljning	11
3.4 Planerade myndighetsövergripande åtgärder	11
KÄLLOR	13

RAPPORT

*Redovisning av Transportstyrelsens arbete med att stärka uppföljning, analys
och prioritering av tillsynen på en myndighetsövergripande nivå*

Dnr TSG 2023-8269

1 Inledning

Transportstyrelsen har påbörjat ett arbete för att på en myndighetsövergripande nivå systematiskt analysera och prioritera tillsynsarbetet. Utvecklingsarbetet utgör en del av Transportstyrelsens beslutade verksamhetsplan för 2024-2026. Sedan tidigare pågår också ett arbete på myndigheten med att ta fram mer ändamålsenliga mått och mätetal för att bättre kunna följa upp såväl tillsynsverksamheten som övrig verksamhet.

1.1 Bakgrund

Transportstyrelsen bedriver tillsyn inom ett hundratal områden inom luftfart, sjöfart, väg och järnväg. Tillsynens syfte skiljer sig mellan olika tillsynsområden, men målet är generellt att upprätthålla trafiksäkerhet, minska miljöpåverkan och värna välfungerande marknader inom transportsektorn.

Sedan snart tio år tillbaka har Transportstyrelsen en gemensam tillsynsmetodik för alla trafikslag som bygger på tre delar; riskbaserad tillsyn, systemtillsyn och bedömning av säkerhetskultur. Arbetssätten framgår av en samlad riktlinje för tillsyn (som ger ramstyrning) och en vägledning för tillsyn (som beskriver hur myndigheten bör arbeta).

Av riktlinjen framgår bland annat att riskbaserad tillsyn innebär att Transportstyrelsen ska genomföra tillsyn på de verksamheter och med den omfattning som ger mest effekt och nytta. Varje verksamhet som bedriver tillsyn ska ha modeller för att planera tillsynen utifrån risk samt rutiner för ett löpande analysarbete där tillgänglig information används som underlag för att göra riskanalyser och föreslå relevanta åtgärder för att reducera riskerna. I vägledningen beskrivs hur poängmodeller kan tas fram för att planera tillsynen och hur tvärfunktionella analysteam (så kallade analysforum) kan användas för det löpande analysarbetet.

I november 2022 presenterade Riksrevisionen en granskning av myndighetens tillsyn där de rekommenderar Transportstyrelsen att:

- Inleda ett regelbundet myndighetsövergripande analytiskt arbete för att avgöra inom vilka tillsynsområden de största behoven av tillsyn finns och var tillsynen kan ge mest nytta. Arbetet bör utgöra ett underlag för Transportstyrelsens verksamhetsplanering och övergripande styrning.
- Införa mål för tillsynsverksamheten och tillhörande mätetal som verksamheten kan utvärderas mot.

Den 9 mars 2023 fattade regeringen beslut om en uppdatering av Transportstyrelsens regleringsbrev med ett uppdrag som innebär att myndigheten

senast den 30 november 2023 ska redovisa hur arbetet med att stärka uppföljning, analys och prioritering av tillsynen på en myndighetsövergripande nivå framskrider. Transportstyrelsen ska också utveckla myndighetens redovisning av tillsynsverksamheten i årsredovisningen och budgetunderlaget så att den ger en tydligare bild av tillståndet inom tillsynsverksamheten och konsekvenserna för det fall tillsynen beskrivs som eftersatt.

1.2 Syfte och frågeställningar

Denna rapport syftar till att ge en redovisning av hur Transportstyrelsens arbete med att stärka tillsynen på den myndighetsövergripande nivån framskrider. Redovisningen omfattar Transportstyrelsens vidtagna och planerade myndighetsövergripande åtgärder för att:

- stärka uppföljning av tillsynen,
- stärka analys av tillsynen,
- prioritera tillsynen på en myndighetsövergripande nivå,
- utveckla myndighetens redovisning av tillsynsverksamheten i årsredovisningen,
- utveckla myndighetens redovisning av tillsynsverksamheten i budgetunderlaget så att den ger en tydligare bild av tillståndet inom tillsynsverksamheten och konsekvenserna för det fall tillsynen beskrivs som eftersatt.

2 Vidtagna åtgärder

Transportstyrelsen har under 2023 arbetat aktivt med att stärka uppföljning och analys av tillsynen på en myndighetsövergripande nivå. Nedan beskrivs de vidtagna åtgärderna.

2.1 Inriktning för ökad analysförmåga

En inriktning har tagits fram för att öka analysförmågan. Den sedan tidigare fastställda tillsynsmetodiken är en utgångspunkt för den framtagna inriktningen. Inriktningen bygger på att ett myndighetsövergripande analysforum har bildats samt att en modell för att värdera och jämföra olika tillsynsområden har tagits fram.

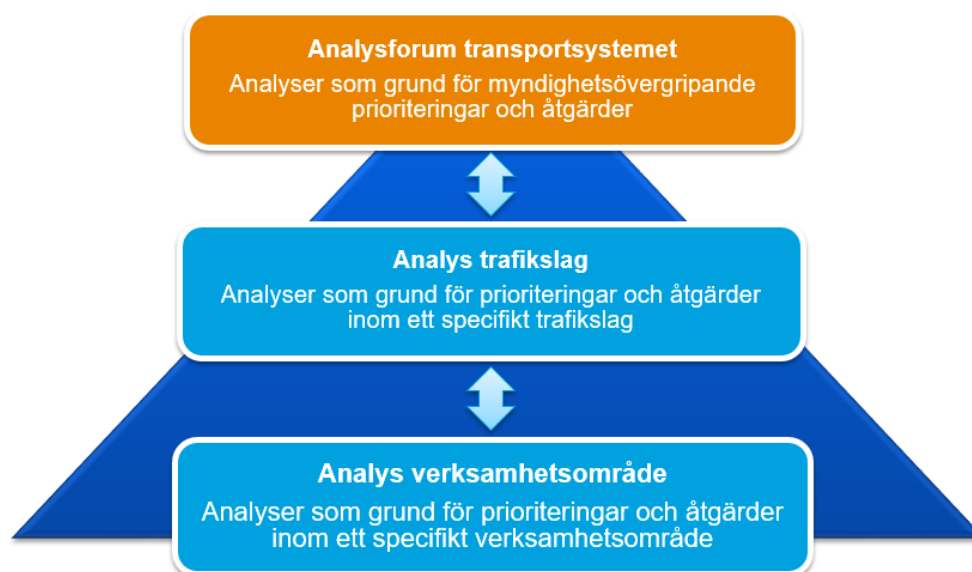
Transportstyrelsen har sedan tidigare modeller för att avgöra var myndigheten ska göra tillsyn och ett löpande analysarbete för att identifiera och hantera risker. Dessa metoder har funnits sedan 2014 med tillämpning på respektive tillsynsverksamhet och trafikslag, men inte på avdelnings-

eller myndighetsnivå. Myndigheten har fått positiv uppmärksamhet för vårt arbetssätt när vi utbyter erfarenheter med andra myndigheter inom ramen för bland annat Tillsynsforum¹. Vi har även fått positiv återkoppling för våra riskmodeller i de revisioner som utförs av internationella organ.

Utifrån dialog med chefer och medarbetare har Transportstyrelsen byggt inriktningen för det myndighetsövergripande analysarbetet på det som myndigheten redan har idag och som vi har goda erfarenheter av. Vi har utgått från kunskap som redan finns och har börjat i liten skala för att framöver kunna vidareutveckla och skala upp det som bedöms fungera bra.

2.2 Myndighetsövergripande analysforum

För att öka analysförmågan har ett forum för myndighetsövergripande analys inrättats. Det nyinrättade analysforumet innebär att en myndighetsövergripande analysnivå tillförs till existerande analyser för verksamheter och trafikslag. Figur 1 beskriver tre olika analysnivåer genom de sedan tidigare existerande analysverksamheterna och den nyinrättade myndighetsövergripande analysen i analysforum.

Figur 1. Myndighetsövergripande analys, analys för trafikslag och för verksamhetsområden som tre olika nivåer för analys.

¹ Tillsynsforum är ett nätverk för myndigheter som arbetar med tillsyn och syftar till att utbyta erfarenheter och att sprida kunskap, information och idéer inom tillsynsområdet.

Inledningsvis har det myndighetsövergripande forumet främst tagit sig an arbetet med att stärka uppföljning och analys av tillsynsverksamheten och som ett led i detta har myndigheten inrättat en ny analytikertjänst för samordning av forumets verksamhet. Analysforum samordnar arbetet med att ta fram myndighetsövergripande analyser och föreslå åtgärder baserat på analysresultatet. Avdelningarna med tillsynsverksamhet ansvarar själva för analysarbetet inom sin verksamhet samt bidrar med underlag och stöd för analys på myndighetsövergripande nivå. Transportstyrelsen avser att successivt bredda den myndighetsövergripande analysen till att omfatta fler verksamheter och avdelningar inom myndigheten.

2.3 Modell för analys och värdering av tillståndet i verksamheten

Inom ramen för analysforums verksamhet har en modell för myndighetsövergripande analys och värdering tagits fram. En utgångspunkt för modellutvecklingen har varit att modellen ska skapa förutsättningar för myndighetsövergripande analys och prioriteringar baserad på enhetliga värderingar av de verksamheter som den tillämpas på. I utvecklingsarbetet har Transportstyrelsen granskat och jämfört olika existerande modeller på myndigheten. Den valda modellen bedömdes ligga närmast sedan tidigare tillämpade metoder och arbetssätt, vilket underlättar implementering och tillämpning.

Modellen innebär att den analys och värdering som görs på sektions- och enhetsnivåer synliggörs och kan tillämpas för myndighetsövergripande analys och värdering. Dessutom möjliggör modellen att alla verksamheter vid Transportstyrelsen kan värderas utifrån fyra förbestämda dimensioner. Resultatet av modellen kan sedan användas för prioritering och andra insatser inom ett tillsynsområde baserat på identifierade orsaker till att ett tillsynsområde inte bedöms leva upp till interna samt externa krav och ambitioner.

Figur 2. Schematisk beskrivning av modellen.

Såsom framkommer av figur 2 ovan är den valda modellens fyra dimensioner:

- **Föreskriven ambitionsnivå**, vilket handlar om regelverk och externt givna krav.
- **Extern effekt**, det vill säga verkan mot de transportpolitiska målen.
- **Externa förväntningar**, vilket utgörs av omvärldsfaktorer och kommande krav på verksamheten.
- **Myndighetsintern vikt**, vilket handlar om verkan mot interna mål, krav och annat som ges av den interna styrningen.

Ansvariga chefers bedömningar av sin tillsynsverksamhet i de fyra dimensionerna ligger till grund för analys och värdering på myndighetsnivå, men utgör även ett underlag till analysarbetet inom den specifika verksamheten. Bedömningarna görs utifrån en tregradig skala:

- 1) tillsynsverksamheten fungerar på ett godtagbart sätt, men det kan finnas utrymme för förbättringar (grön nivå),
- 2) betyder att det finns avvikelser och att tillsynsverksamheten i viss utsträckning inte fungerar på ett godtagbart sätt (gul nivå),
- 3) betyder att tillsynsverksamheten har betydande avvikelser och inte fungerar på ett godtagbart sätt (röd nivå).

2.4 Insamling av bedömningar

Under hösten 2023 har analysforum prioriterat att inhämta bedömningar inom tillsynsområdet och inlett en första analys av Transportstyrelsens tillsynsverksamhet. Insamlingen innefattar bedömningar av tillståndet inom

samtliga tillsynsverksamheter vid myndigheten. Ett datamaterial har sammanställts för analys på såväl avdelningsnivå som myndighetsövergripande.

2.5 Kvalitetssäkring

Transportstyrelsen har löpande arbetat med kvalitetssäkring. Inom ramen för detta har följande åtgärder genomförts:

- Avdelningarna Väg och järnväg samt Sjö- och luftfart har arbetat med att säkerställa att modellen för myndighetsövergripande analys svarar upp mot de förutsättningar som avdelningarna verkar mot.
- En styrgrupp för analysforums verksamhet har inrättats.
- Analysforums arbete har stämts av med Transportstyrelsens styrelse i oktober 2023.
- För att säkerställa modellens validitet har den testats på några verksamheter inför insamling av bedömningar för hela tillsynsverksamheten.
- Arbetssätt som bidrar till att skapa enhetliga bedömnings-, värderings- och prioriteringsförutsättningar för hela myndigheten har utvecklats.

3 Planerade åtgärder

Transportstyrelsen planerar att vidta följande åtgärder för att fortsätta stärka uppföljning, analys och prioritering av tillsynen på en myndighetsövergripande nivå under den kommande planeringsperioden.

3.1 Prioritering av tillsynen på myndighetsövergripande nivå

Transportstyrelsen kommer framöver att dra värdefulla lärdomar och slutsatser från myndighetens första analys av tillsynsverksamheten, vilken beräknas vara klar under december 2023. Inledningsvis har de tillsynsområden som löper risk för eftersatthet identifierats.

Därutöver planerar Transportstyrelsen att göra en djupare analys av orsaker till varför tillsynsområden konstaterats vara eftersatta och konsekvenserna av detta.

Sammantaget förväntas analysen ge Transportstyrelsen ytterligare utvecklad förmåga att prioritera tillsynsverksamheten och utgör ett kompletterande beslutsunderlag för att vidta åtgärder som kan förbättra tillsynens effektivitet.

Myndigheten avser att framöver bredda det myndighetsövergripande analysarbetet till Transportstyrelsens hela kärnverksamhet.

3.2 Utveckling av myndighetens redovisning av tillsynsverksamheten

3.2.1 Årsredovisningen

Baserat på ovan beskrivna analys av tillståndet i tillsynsverksamheten vid Transportstyrelsen avser myndigheten att successivt utveckla redovisningen av tillsynsverksamheten. Detta förväntas, bland annat, ge en tydligare bild av tillståndet inom tillsynsverksamheten redan i myndighetens årsredovisning för 2023. Transportstyrelsen avser dock att fortsätta att utveckla tydligheten i myndighetens årsredovisning inför efterföljande årsredovisningar.

3.2.2 Budgetunderlaget

Baserat på ovan beskrivna analys av tillståndet i tillsynsverksamheter kommer olika orsaker till att tillsynsområden bedöms ha brister att identifieras. Detta kommer i sin tur att ligga till grund för prioriteringar och andra åtgärder inom tillsynsverksamheten för att komma tillrätta med identifierade brister. I det fall som myndigheten bedömer att det finns behov av att äska medel för en viss tillsynsverksamhet i budgetunderlaget kommer resultatet från analyserna att ligga till grund för att beskriva tillståndet och konsekvenserna av att tillsynen är eftersatt.

3.3 Uppföljning

Transportstyrelsen kommer att följa upp myndighetens tillsynsverksamhet i den ordinarie verksamhetsuppföljningen.

Baserat på resultat från uppföljning av tillsynsverksamheten kommer verksamhet i de delar av organisationen som uppvisar eftersatthet eller risk för eftersatthet att särskilt följas.

3.4 Planerade myndighetsövergripande åtgärder

Transportstyrelsen planerar att under hösten 2024 genomföra en utvärdering av genomförda och planerade åtgärder för att säkerställa att önskade effekter har uppnåtts.

Under 2025 planerar Transportstyrelsen att bredda analysforumet till att, utöver tillsynsverksamheten, även omfatta Transportstyrelsens övriga kärnverksamheter. Det innebär att Transportstyrelsen på enhetliga sätt analyserar och värderar all kärnverksamhet som grund för myndighetsövergripande prioriteringar.

Under 2026 planerar Transportstyrelsen att genomföra ytterligare utvecklingsinsatser som bidrar till att bättre förstå effekterna av våra prestationer.

Källor

Regleringsbrev, Ändringsbeslut 2023-03-09, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, Myndighet Transportstyrelsen

Regeringens skrivelse till Sveriges Riksdag gällande Riksrevisionens rapport om Transportstyrelsens tillsyn (2022/23:68)

Riksrevisionen, Rapport Transportstyrelsens tillsyn – styrning och prioritering

Riktlinje för tillsyn – Inriktning för Transportstyrelsens tillsyn, TSG 2021-2152

Transportstyrelsens verksamhetsplan för 2024-2026

Vägledning för tillsyn – Metoder för riskbaserad tillsyn, systemtillsyn och bedömning av säkerhetskultur på Transportstyrelsen, TSG 2021-2154